

Sprejem za člane ZB

Družbeno politične organizacije in organi delavskega samoupravljanja so priredili 21. julija sprejem za borce, ki so sodelovali aktivno v NOV od 9. 9. 1943 in za internirance, ki so leta vojne preživeli v zloglasnih taboriščih.

Večina vabljenih borcev in internirancev se je sprejema udeležila. V imenu tovarniškega komiteja Zveze komunistov je borce in internirance pozdravil sekretar Milan Kavčič in orisal v nekaj besedah njihov prispevek k končni zmagi nad okupatorjem. Za njim je govoril še predsednik izvršnega odbora sindikalnih podružnic Maks Korošec, nakar se je v imenu vseh prireditelju zahvalil Alfred Mežnarič.

Med zakusko se je razpletel sproščen pomenek, v katerem so borci obujali spomine na nekdanje dni. S to skromno a pristržno slovesnostjo so borci in njihovi gostitelji počastili dan vstaje slovenskega ljudstva.

Naslednjega dne je aktiv priredil izlet za člane ZB. Obiskali so nekatere partizanske kraje na Dolenjskem. Med drugim so se ustavili v Žužembergu, Kočevskem Rogu in Dolenjskih Toplicah. Borci so bili z izletom izredno zadovoljni.

V ponedeljek, dne 26. 7. 1965 je bila že zarana seja aktiva, ki je zadolžen slediti ukrepom ob prehodu na nove gospodarske ukrepe. Sejo, ki je le nekaj ur po uveljavitvi novih zakonskih osnutkov in uredb osvetlila gospodarski položaj podjetja, je vodil glavni direktor Lojze Ilgo.

Uvodoma je poročal članom aktiva direktor finančno računovodskega sektorja Viktor Piliš o opravljeni inventuri. Navkljub temu, da je imelo podjetje zaradi praznikov in proste sobote štiri proste dni, so se v podjetju sestali nekateri vodilni tovariši že v petek zvečer. Skle-

Leto IX.
Št. 15
4. 8. 1965

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE EMAJLIRANE POSODE

NAVZLIC PROSTIM DNEM JE BILA TOVARNA MRAVLJIŠČE

rat s tega sestanka objavljamo v celoti. Imel ga je član občinske skupščine in vodja komercialne Srečko Jamnišek.

Upravni odbor o štipendistih

29. julija se je izredno sestel upravni odbor, da bi obravnaval problematiko zaposlitve štipendistov, ki so v letošnjem letu končali študij in obseg štipendij za šolsko leto 1965/66. Ker pa predlog oz. poročilo kadrovske socialne službe ni zajemalo podatkov in predlogov, ki so potrebni za obravnavo, je upravni odbor samo določil smernice in podaljšal rok za izdelavo poročila za štipendiste, ki so že končali s študijem do 4. 8., za druge in za nove pa do 15. 8. 1965.

Glede zaposlitve naših štipendistov je treba upoštevati perspektivne potrebe podjetja z ozirom na upokojitve in fluktuacijo delovne sile, izboljšavo kvalitete zasledbe delovnih mest in spremembo proizvodnega programa. Na podlagi perspektivnih potreb, ki pa so verjetno manjše od sedanjega števila štipendistov, je treba štipendiste sprejemati v pripraviški staž v smislu izbire najboljših, upoštevajoč šolski uspeh, če je otrok člana kolektiva, socialno stanje, stanovanjski problem in podobno. Prav tako je treba na podlagi stvarnih perspektivnih potreb podjetja izdelati predlog za razpis novih štipendij.

Ob koncu je dal upravni odbor priporočilo komisiji za štipendije, da prvenstveno daje štipendije otrokom članov kolektiva.

M. R.

Sindikalisti iz Ljandske republike Mongolije

Dne 15. 7. 1965 nas je obiskala sindikalna delegacija Ljudske republike Mongolije. Z našimi sindikalnimi delavci so si ogledali podjetje in se nato pogovarjali o delu sindikata v tovarni, delavskem samoupravljanju, proizvodnji, gospodarjenju in še o drugih vprašanjih. Posebno so se zanimali za našo notranjo zakonodajo, za statut, pravilnike podjetja ter pravice in dolžnosti organov upravljanja v okviru podjetja in v delovnih enotah.

Vodja delegacije je bil predsednik okrajnega sindikalnega sveta in član centralnega odbora SANZA NJAMA s članicami te delegacije NASAG HISIGT, zdravnico in sindikalno aktivistko in CEGMENDIJ MAJGMAR, tajnico okrajnega sindikalnega sveta ter člani BANDADŽAJ GUNGAAD, predsednikom sindikalne podružnice in DOLŽIGINJ SODOV, glavnim inšpektorjem za higiensko tehnično zaščito pri centralnem odboru.

Po prisrčnem razgovoru so se poslovili prijazni in nasmejani sindikalisti iz daljne Mongolije z zagotovilo, da bodo naše izkušnje uporabili s pridom pri svojem delu.

Fr.

nili so opraviti inventurni popis surovin, polizdelkov in izdelkov v soboto in nedeljo. Zategadelj so poklicali v teh dneh v podjetje vse odgovorne ljudi, ki so bili dosegljivi in niso bili na rednem letnem dopustu. Obsežno delo je bilo opravljeno že v prvih urah v ponedeljek. Nedvomno gre vsem delavcem, ki so sodelovali v popisu, velika zasluga, da smo imeli že v ponedeljek dokaj jasno sliko o stanju zalog. Zlasti jim pa gre zahvala zato, ker so žrtvovali ure in ure, katere bi sicer s pridom izrabili za počitek.

V nadaljevanju seje so si ogledali sliko gospodarskega stanja podjetja po reformi. Enodusen je bil zaključek, da je treba kar se da hitro stopiti v kontakt vsaj z največjimi dobavitelji surovin in takoj izdelati izračun na osnovi polletne bilance. Višji svetovalec Milan Zupanek se je zavezal, da bo s sodelavci opravil to delo do 1. avgusta. Šele ti podatki bodo omogočili dejansko sliko gospodarjenja v prihodnje. Hkrati so sklenili organizirati informativni sestanek z vsemi člani družbeno političnih in samoupravnih forumov v podjetju. Refe-

sprejemanju sklepov, vzdrževanju reda na seji, pisanju zapisnika ter o delu komisij UO in podobno.

Navedli bomo samo nekaj določil, ki so bistvena in zanimajo v glavnem ves kolektiv.

Predvsem je zanimiva določba v členu 15, da bodo seje UO vsakega 14. in 28. v mesecu, če (Nadaljevanje na 8. strani)

UO sprejel poslovnik za svoje delo

Upravni odbor je na 6. redni seji, 21. julija obravnaval poslovnik za delo upravnega odbora in ga z nekaterimi spremembami potrdil z veljavnostjo od 21. 7. 1965 dalje.

Poslovnik določa način dela upravnega odbora v okviru obstoječih predpisov. Predpisuje postopek izvolitve predsednika, določa pravice in dolžnosti

predsednika in članov upravnega odbora, govori o pripravi za seje upravnega odbora in o sklicevanju sej UO, poteku in delu na seji upravnega odbora,

Gospodarska reforma in njen vpliv na naše

Splošni cilji gospodarske reforme

Eden glavnih ciljev gospodarske reforme je zagotovitev enotnih pogojev gospodarjenja za vse gospodarske organizacije. Drugi cilj je porazdelitev narodnega dohodka v korist delovnih organizacij in v škodo splošne potrošnje ter administrativno usmerjanje investicijske potrošnje.

Pred gospodarsko reformo se je narodni dohodek delil tako, da so gospodarske organizacije razpolagale z 49 % narodnega dohodka, dočim pa so ostali forumi razpolagali z 51 % narodnega dohodka. Sedaj pa je situacija takšna, da gospodarskim organizacijam ostaja za razdelitev 71 % narodnega dohodka, dočim vsem ostalim instancam le 29 % narodnega dohodka.

Kot tretji najvažnejši cilj gospodarske reforme pa je razdelitev akumulacije v korist bazične industrije, kmetijstva, gozdarstva in prometa, ki so bili doslej zapostavljeni.

Vpliv gospodarske reforme na naše podjetje

Ukinjen je davek na promet proizvodov nekaterim našim izdelkom in sicer 15 % na emailirano posodo in 7 % na nekatere sanitarne izdelke. Ta davek odslej ne bomo več plačevali ter sredstva ostanejo podjetju.

Prometni davek bo v bodoče plačevala trgovina in se bodo za ta prometni davek povečale cene vsem našim izdelkom. Ta prometni davek bo znašal:

- 12 % zvezni prometni davek;

- do 6 % občinski prometni davek;

- 2 % prometnega davka za ploplave.

Poleg ukinitve prometnega davka je po najnovejši uredbi možno tudi zvišanje cen nekaterim izdelkom, ki se nahajajo v proizvodnem programu našega podjetja. To zvišanje cen je omogočeno pri:

- emailirani posodi za 9 %;

- pri odpreskih in kolesih za 5 %;

- pri embalaži (butanke, kanje za mleko, kanje za smeti) za 10 %;

- pri kotlih za 10 %.

Dosedanje obresti na poslovni sklad se z novimi predpisi zmanjšajo od 6 na 4 %, kar velja tudi za večino drugih gospodarskih organizacij in bo pozitivno vplivalo na povečanje dohodka podjetja.

Naše podjetje je bilo eno redkih, ki je dosedaj plačevalo

visok 15 % prispevek iz dohodka, ki pa je sedaj ukinjen in se za ta sredstva poveča čisti dohodek podjetja. V korist podjetja po novih predpisih vpliva prav tako znižanje prispevka iz osebnega dohodka. Vzporeditev prejšnjih in sedanjih stopenj tega prispevka je videti takole:

- zvezni prispevek se zmanjša od 3 na 2,5 %;

- republiški in občinski prispevek se zmanjša od 14,5 na 8 %;

- skupno torej 17,5 na 10,5 %.

Do 31. 12. 1966 je v veljavi predpis, s katerim je uveden republiški rezervni sklad v višini 2 % na osnovi osebnih dohodkov, katerega pa bodo črpala podjetja, katera je gospodarska reforma tako prizadela, da se ne bodo mogla takoj znajti in gospodariti pod novimi pogoji. Do konca tega leta obstaja tudi možnost, da republiški in občinski organi predpišejo tudi nekoliko večje stopnje prispevkov iz osebnih dohodkov kot je določenih 8 %, vendar to samo do konca tega leta. Prispevki za socialno zavarovanje se prav tako znižajo od dosedanjih 22,5 na 20,5 %, kar bo prav tako ugodno vplivalo na povečanje dohodka podjetja.

Vzporedno z vsemi navedenimi spremembami se navaja tudi nova pariteta dinarja in denominacija denarja. Tako bo v bodoče enoten tečaj enega \$ znašal 1.250 din. Pri izvozu bo to vplivalo ugodno zato, ker je novi tečaj višji od dosedanjih blagovnih tečajev, pri uvozu pa bo to povečanje tečaja vplivalo zelo negativno in z ozirom na to, da imamo precej visok delež uvoznega materiala, bo razlika v spremembi tečaja znašala precej veliko vrednost (cca. 39 % na dosedajšnjo dinarsko vrednost uvoza). Denominacija denarja bo izvršena postopoma od 1. 1. 1966 dalje in sicer tako, da bo razmerje: dosedanjih 100 din v bodoče 1 dinar. Ta denominacija bo izvedena na podoben način kot pred nekaj leti v Franciji in na Finskem.

Nove denarne enote bodo:

- v papirju 100, 50, 10 in 5 din;

- v kovanem denarju pa 1 din, 50, 20, 10 in 5 para.

Uvozne carine bodo zmanjšane v povprečju od prejšnjih 32,2 na 10,7 %. Za glavni uvozni material naše tovarne, t. j. za pločevino, bo carina znašala med 5 in 7 %, torej procentualno znatno manjša kot doslej, čeprav pa v masi vrednosti ne bo velike razlike z ozirom na povišan tečaj dolarja. Pozitiv-

no na povečanje dohodka podjetja bo vplivala tudi izvozna carinska odtisno davčna olajšava, vendar še ne vemo, ali bo znašala 4,8 ali pa 12 %.

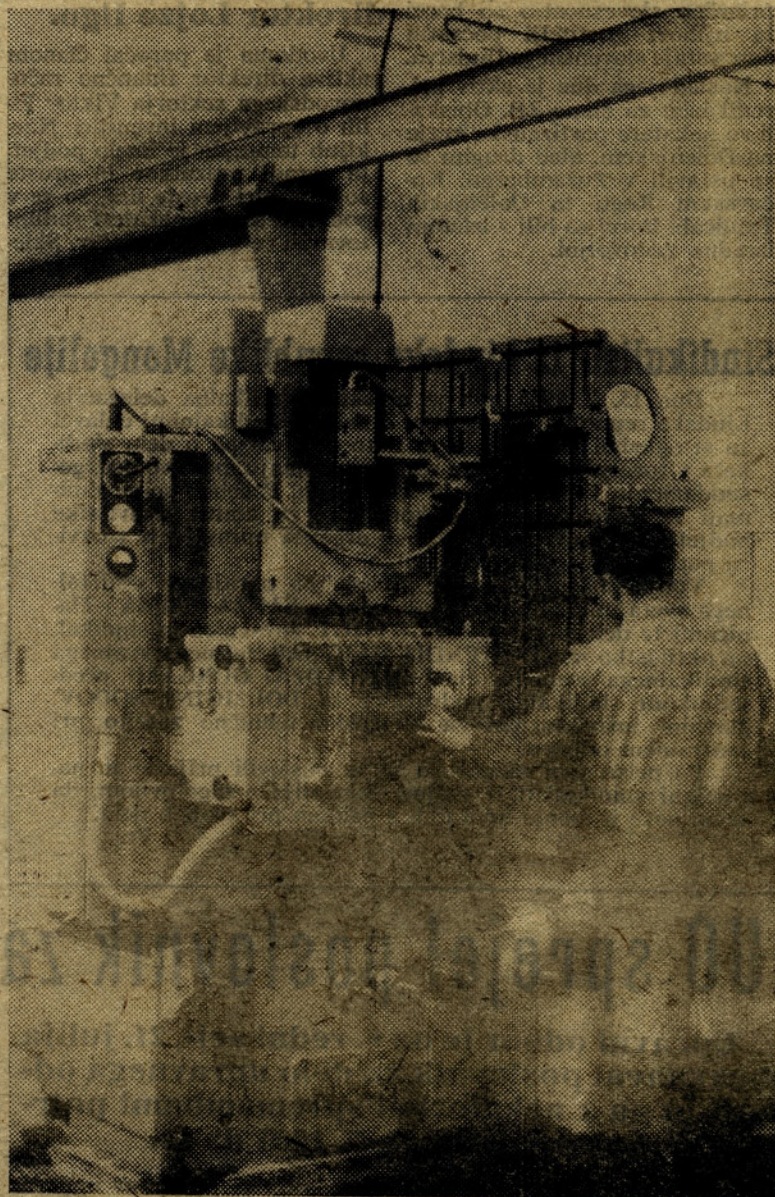
Zelo neugodno bo na dohodek podjetja vplivalo povečanje cen glavnega reprodukcijskega materiala t. j. proizvodov črne metalurgije, katerih cene se bodo povečale pri nakupu v Jugoslaviji za povprečno 36 %. Zaenkrat nam še ni znano, za koliko se bodo posamezni izdelki črne metalurgije povečali in kako se bodo obračunavala doplačila na kvaliteto, format itd. Poleg povečanja cen proizvodov črne metalurgije se bodo povečali tudi še transportni stroški, stroški energije ter nekateri drugi stroški, kar bo tu-

di negativno vplivalo na dohodek podjetja.

Zaključek

Iz vsega navedenega še ni mogoče sklepati, kakšen končni učinek bodo imeli vsi ti novi predpisi in ukrepi na finančno stanje in dohodek našega podjetja. Kljub temu pa sklepamo da z ozirom na splošno porazdelitev narodnega dohodka med skupnostjo in podjetji, kakor tudi z ozirom na tendenco za izenačevanjem pogojev gospodarjenja, da podjetje v finančni pogledu verjetno ne bo v slabšem položaju kot je bilo doslej.

V zvezi s tem se seveda postavlja tudi vprašanje poviša-

Vse kaže, da zastran reforme ni pričakovati kmalu kakšnih večjih investicij. Prav zato mora biti naša največja skrb, da obstoječe stroje in naprave polno zaposlimo.
(Foto LT »Email«)

podjetje

nja osebnih dohodkov v našem podjetju v zvezi s splošnim zvišanjem cen artiklov, ki vplivajo na življenjski standard. Po udariti pa je treba že danes, da gospodarska reforma sama ne vključuje avtomatičnega in linearnega povišanja osebnih dohodkov v smislu kompenzacije zvišanih življenjskih stroškov v tistih gospodarskih organizacijah, kjer dosednji osebni dohodki niso bili ekonomsko utemeljeni in kjer za zvišanje v bodoče ne bodo podane konkretne ekonomske osnove (povečanje produktivnosti, znižanje proizvodnih stroškov itd.).

Poleg navedenih novih gospodarskih ukrepov je treba obenem povedati tudi nekaj o novih zakonskih ukrepih, ki se ne nanašajo direktno na podjetja, vendar vplivajo na splošni standard.

Pri tem je treba omeniti:

- da se bodo pokojnine zvišale za 23 %;

- invalidnine za 22 %;

- otroški dodatek za 1.200 din po otroku;

- da so izglasovani v Zvezni skupščini okvirni predpisi o novi stanovanjski politiki.

Poleg teh glavnih predpisov je Zvezna skupščina sprejela še celo vrsto drugih predpisov.

Ukrepi, ki so nujno potrebni v podjetju v zvezi z novo gospodarsko reformo

Vsak član kolektiva je dolžan smotno uporabljati reprodukcijski in pomožni material, ker je udeležba materiala v naših proizvodih zelo velika in se v tem pogledu možni torej še veliki prihranki ob primerni pozornosti in vestnosti.

Delovni čas vsakega posameznika je koristiti kar največ mogoče v produktivne in koristne svrhe in ne nekoristno, nevažno in drugo nepotrebno delo.

Zelo je paziti na kvaliteto izdelkov, ker z dobro kvaliteto lahko zelo povečamo dohodek podjetja. Pri tem je seveda dobro poudariti primerno vestno ravnanje z našimi polizdelki in končnimi izdelki.

Takoj se moramo zavzeti za polno korišćenje naših kapacitet in znižanje proizvodnih in režijskih stroškov na sploh ter z razpoložljivimi investicijskimi sredstvi odpravljati predvsem ozka grla in s tem omogočiti boljše korišćenje vseh strojev in naprav.

V zvezi s tem je nujno potreben odnos do vseh naših osnovnih sredstev v smislu pravilnega vzdrževanja in odklanjanja nepotrebnih okvar.

KONFERENCA ZA EMAJLNO TEHNIKO

Konferenca za emajlno tehniko bo v Kecske-metu od 11.-14. avgusta v organizaciji madžarskega znanstvenega združenja za stroje-gradnjo. Konferenca bo imela mednarodni značaj, saj bodo poleg najvidnejših madžarskih strokovnjakov sodelovali tudi predavatelji iz Poljske, Češke, Bolgarije, DDR, BDR, Anglije, Holandske in Jugoslavije.

Rezultati ankete o delovnih pogojih

TO JE BILA PRVA ANKETA ZA POSTAVLJANJE MERIL PO KATERIH BOMO DELALI ANALITICNO OCENO. ZAJETI SO BILI DELOVNI POGOJI, KI PRI NAS OTEŽKOČAJO DELO.

Koliko točk je prisoditi za posamezen kriterij, to je bilo prej predpisano v uradnem listu. Za vsak delovni pogoj se je lahko dobilo maksimalno 20 točk, za temperaturo in za hrup pa 30 točk. V posameznih podjetjih pa vsi pogoji niso enako važni. To je pokazala tudi naša anketa o delovnih pogojih. In za nas je važno, kakšen pomen oz. kakšno težo imajo v našem podjetju ti posamezni kriteriji.

V vsaki dosednji EE je bilo izpolnjeno 20 anket. Anketa pa je bila taka, da je bil vsak delovni pogoj (n. pr. hrup) primerjan z vsakim ostalim (n. pr.: 7:1, 7:2, 7:3, 7:4, 7:5, 7:6 in 7:8).

Tako smo imeli v anketi 28 primerjav, ki so nam dale sledeče rezultate: (Prvi dve številki pomenita delovne pogoje, n. pr. 1:6 pomeni »nevarnost za prehlad« : »neprijetni plini«. Zadnji dve številki v isti vrsti pa pomenita, koliko glasov je dobil vsak od delovnih pogojev.)

1:6 = 60,5:59,5	7:5 = 73,0:47,0
2:7 = 54,5:65,5	8:6 = 25,0:95,0
3:8 = 88,5:31,5	1:8 = 92,0:28,0
4:1 = 48,0:72,0	2:1 = 55,0:65,0
5:2 = 59,5:60,5	3:2 = 60,0:60,0
6:3 = 63,0:57,0	4:3 = 61,0:59,0
7:4 = 71,0:49,0	5:4 = 57,5:62,5
8:5 = 40,0:80,0	6:5 = 66,5:53,5
1:7 = 64,5:55,5	7:6 = 59,0:61,0
2:8 = 93,0:27,0	8:7 = 33,5:86,5
3:1 = 55,5:64,5	1:5 = 70,5:49,5
4:2 = 54,5:65,5	2:6 = 61,0:59,0
5:3 = 62,5:57,5	3:7 = 54,5:65,5
6:4 = 67,0:53,0	4:8 = 83,0:37,0

Ti rezultati so že zbrani in zajemajo vse enote. V enakih obliki obstajajo rezultati za posamezne dosežanje EE.

Pri izdelavi zbirnih rezultatov (kar je samo seštevek vseh EE) smo črtali ekstreme, da bi bili rezultati čim objektivnejši. Če iz gornjih rezultatov naredimo zaključek, koliko glasov je iz vseh primerjav potegnil vsak od navedenih osmih delovnih pogojev, (n. pr. koliko glasov je dobil »1-nevarnost za prehlad« ali »2-nevarnost za nesreče pri delu« itd., dobimo sledečo sliko:

	Število glasov	%	točke
1. nevarnost za prehlad	489,0	14,55	33
2. nevarnost za nezgode pri delu	449,5	13,38	31
3. temperatura	432,0	12,86	30
4. vlaga in kisline	411,0	12,23	28
5. umazanost in prah	409,5	12,19	28
6. neprijetni plini	471,0	14,02	32
7. hrup (ropot)	476,0	14,16	33
8. bleščavost	222,0	6,61	15
	3:360,0	100,00	230

Točke v zadnjem stolpcu bodo veljale pod predpostavko, če bo upravni odbor potrdil, da se na vse delovne pogoje da skupno 230 točk namesto 180, kot je bilo do sedaj. Če se bo upravni odbor odločil za več ali manj skupnih točk za delovne pogoje, bomo te enostavno razdelili po procentih, ki so prikazani v predzadnjem stolpcu.

Ti procenti v predzadnjem stolpcu so končni rezultat ankete. Kako malo jih je samo 8 različnih — pa koliko dela je bilo potrebno, da smo do njih prišli! Za vse kriterije, ki pridejo v analitično oceno, bomo imeli skupno 1000 točk, od tega za delovne pogoje (predlog) 230 točk.

Vsak delovni pogoj bo še razdeljen na več stopenj. Točke, ki so prikazane v prejšnji tabeli, predstavljajo sa-

KOMENTAR

mo vrh (maksimum) pri vsakem delovnem pogoj. Vemo, da »nevarnost za prehlad« ni na vseh mestih enako velika. Zato bodo 33 točk (maksimum) dobila samo tista delovna mesta, kjer je res nevarnost za prehlad najvišja. Na drugih delovnih mestih, kjer je nevarnost za prehlad nižja, bo tudi manj točk po tem kriteriju. Komisija, ki bo ocenjevala n. pr. »nevarnost za prehlad«, bo nekatera delovna mesta razporedila na vrh (33 točk), manj nevarna delovna mesta nižje in še manj nevarna še nižje. A to je že delo komisij.

Anketa nam je dala samo razmerja med posameznimi kriteriji. Tako imamo za ocenjevanje delovnih pogojev svoja merila in upajmo, da bo tudi analitična ocena izdelana po teh merilih za nas realnejša in bolj zadovoljiva.

Iz seznama predavanj je razvidno, da bo konferenca na zelo visokem nivoju, saj bodo obravnavani mnogi problemi s področja raziskav kislinoodpornih emajlov, titanovih in temeljnih emajlov, ki pomenijo velik napredek v emajlni industriji.

Na konferenci bo izredno močan poudarek na kislinoodpornih emajlih, katerih problematiko bodo zajela tri predavanja in sicer s področja preiskav emajlov in konstrukcije naprav za kemijsko industrijo.

V zadnjem času so se kislinoodporni emajli uveljavili v mnogih panogah industrije, ker predstavljajo izredno dobro antikorozijsko zaščito in se danes mnogo uporabljajo v farmaceutski, živiljski, organski, kemični industriji ter pri silaži živinske krme. Pri razvoju kislinoodpornih emajlov so zlasti Madžari zelo napredovali in so uspešno prodrli na zapadni trg. Za nas so ta predavanja posebno važna zato, ker se v bližnji bodočnosti nameravamo posvetiti razvoju teh emajlov; uvoz aparatov, emajliranih s kislinoodpornimi emajli predstavlja namreč veliko obremenitev za naše gospodarstvo.

S področja raziskav titan emajlov bodo obravnavani faktorji, ki vplivajo na rekristalizacijske procese. Ti faktorji so še malo poznani, prav tako kot metode proučevanja rekristalizacijskih procesov, čeprav ravno ti faktorji neposredno vplivajo na kvaliteto emajla. S tega stališča gledano bo to predavanje za nas zanimivo predvsem zato, ker imamo v programu nadaljni razvoj titan emajlov in nas zanimajo tako način dela kot tudi naprave za razne meritve.

Nadaljna predavanja bodo obravnavala predvsem raziskave iz različnih področij emajlne tehnike in tehnologije, poudarek je na razvojni dejavnosti. Pravzaprav je vsaka tema zelo interesantna, saj obravnava probleme, ki neposredno tangirajo našo tovarno in razvojni program inštituta (odpadni emajli, tehnologija talenja frit, arhitekturni emajli, problem otpornosti železovega oksida v temeljnih emajlih, nove metode za kontrolo in preizkušanje emajlov, enoplastno emajliranje).

Upravni odbor tovarne je do cela pravilno dojel pomen tega strokovnega posvetovanja in je zato na svoji zadnji seji odobril udeležbo dvema članoma našega kolektiva.

»Delovni ljudje planirajo v delovnih organizacijah kot nosilci proizvodnje in družbenega dela...«
iz ustave SFRJ

Kaj je pravzaprav plan in kaj planiranje? Kakšna je njegova funkcija? Kaj je potrebno za planiranje in kakšne so posledice realnega in nerealnega planiranja?

Na ta in še nekatera druga vprašanja bom poizkusil odgovoriti v tem sestavku.

SPLOSNO O ZVEZI PLANIRANJA IN SAMOUPRAVLJANJA

Danes skoraj ni delavca, ki ne bi govoril o planu. To je sicer dobro, da je pojem planiranja prodrl do neposrednih izvrševalcev plana. Vendar s tem še ni dosežen najboljši učinek oziroma še niso oživitvene vse prednosti, ki jih ima plan po svoji funkciji. To pa predvsem zaradi tega, ker so vse do danes bili planski organi ločeni od neposrednih izvrševalcev plana. Z drugimi besedami — vse so planirali eni, izvrševali so pa drugi. Zato so neposredni izvrševalci plana razumeli plan skoraj izključno kot nalogo, ki največkrat ni bila realno postavljena in od katere se je oddaljalo pri izvrševanju iste. To je povzročilo negativen odnos do plana, ker ga je postavljala neke vrste »birokratizirana kasta«, ki ni v zadostni meri vodila računa o človeku kot edinem zavestnem faktorju v procesu proizvodnje. Velika odstopanja od planskih postavk oz. nerealnost plana pa je povzročila nezaupanje in plan kot izredno koristen in nujno potreben instrument v gospodarstvu. Zato se je na plan gledalo kot na nekaj odvečnega, nekaj formalnega ali pa kot na navadni administrativni akt, ki svojo dobo veljave v glavnem največ preživi v predalu. V takšni atmosferi in pogojih ni bilo mogoče doseči in tudi ni bilo upravičeno pričakovati tistih rezultatov, ki bi jih sicer plan lahko dal v ustreznih pogojih. Zato je bil skrajšan čas, ko je še Ustava morala zapisati vrstice, navedene v motu tega sestavka, VIII. kongres ZKJ pa je pristopil v svoji resoluciji k odločnejši zahtevi po radikalnih spremembah sistema planiranja ter prilagoditve tega sistema samoupravljanja. To je najbolje izraženo v naslednjem stavku iz resolucije VIII. Kongresa ZKJ:

»Funkcija, sistem in metoda planiranja postajajo v razmerah, ko neposredni proizvajalci odločajo o razširjeni reprodukciji hkrati tudi sredstvo samih proizvajalcev...«

Po vojni, v času administrativnega vodenja narodnega gospodarstva, je planiranje bilo še bolj odrezano od neposrednih izvrševalcev planskih nalog. Takšno centralno planiranje primanjkuje sredstev, s katerimi je bilo treba najbolj smotrno gospodariti. Po letu 1950 in posebno v zadnjih letih, ko se sistem samoupravljanja vse bolj krepi in razvija v demokratični smeri, pa sistem planiranja ter gospodarski sistem vse bolj zaostajata za sistemom samoupravljanja. Analiza dosedanje prakse pa je vrgla na površje neogibnost prilagoditve teh dveh sistemov sistemu samoupravljanja. Če smo spoznali, da je samoupravljanje z svojo dosedanjjo prakso opravičilo svoj obstoj ter razvoj v tej smeri, potem ostane, da še uredimo vprašanje prilagoditve sistema planiranja sistemu samoupravljanja ter ureditve samega sistema planiranja. Samoupravljanje je osnova našega družbenega reda. Planiranje pa je osnova gospodarskega reda. Med tema pojmovoma pa je logična zveza. Poizkusimo razvozlati to zvezo.

Spoznanje te zveze je zapisano v Ustavi s tistim »delovni ljudje planirajo v delovnih organizacijah kot nosilci proizvodnje in družbenega dela...«. Če je temu tako, da delovni ljudje oziroma neposredni izvrševalci planskih nalog planirajo, potem je izključno da nekdo v njihovem imenu planira njihovo dejavnost. Toda neposredni proizvajalci ne morejo planirati vsega. Tisto, kar neposredni proizvajalci planirajo oziroma kar je bitno za njihovo področje planiranja, je prav vprašanje proizvodnje. Samo nepo-

Planiranje neločljivo od delavskega samoupravljanja

sredni proizvajalci morejo in morajo odločiti in odločati, koliko bodo in koliko lahko proizvedejo. S tem, da je delovnim ljudem oz. neposrednim proizvajalcem omogočena pravica planiranja to še ne pomeni, da oni lahko že tudi planirajo. Potrebno je prej razčistiti vrsto vprašanj. Predvsem je potrebno, da nekdo pove neposrednim proizvajalcem, kaj je treba proizvesti, koliko takšne proizvodnje potrebuje tržišče, po kakšnih cenah itd. Takšno planiranje terjajo ureditve sistema delitve, ki mora neposredne proizvajalce zainteresirati za planiranje in izvrševanje planov in približno isti meri kot za delitev čistega dohodka. Na sejah delavskih svetov se največ in skoraj izključno razpravlja o delitvi presežka in manj o planu, produktivnosti, stroških, disciplini itd. Posebno kritično stanje je pri oživitvenju posameznih sklepov samoupravnih organov. Potrebno je torej povezati planiranje s samoupravljanjem preko sistema delitve dohodka. Samoupravljanje naj se s celotnim ciklom gospodarskega procesa in ne le z delitvijo čistega dohodka. Takrat bo samoupravljanje imelo svoj polni smisel in veljavo. Res je, da pri nas sklepajo o planih samoupravni organi, toda to pride največ do delavskih svetov namesto do najnižjih delovnih enot oziroma proizvajalcev samih. Moramo pa naš demokratični sistem razviti v smislu samoupravljanja še naprej, da pride do izraza iniciativa neposrednih proizvajalcev. Vsak za sebe in skupno naj sprejemajo obveze glede plana, produktivnosti, stroškov itd. To bodo tudi storili, če bodo pripravljeni v materialno korist tega, če bodo na njih tudi prenesene odgovornosti za planske odločitve v zvezi z njihovim področjem planiranja.

PLAN, NJEGOVA FUNKCIJA, VSEBINA, REALNOST...

In sedaj lahko konkretno preidemo na odgovore v zvezi z vprašanji, ki smo jih zastavili na samem začetku tega sestavka. Kaj je pravzaprav plan in kaj planiranje, ali med temi pojmi obstaja razlika? Če najprej opredelimo vprašanje pojma planiranja bi rekli, da je planiranje proces smotrnega razreševanja problemov po sistemiziranih fazah do postavitve oziroma celo izvršitve plana. Planiranje lahko definiramo tudi kot poseben sistem odločanja ali kot kombinacijo centraliziranih in decentraliziranih odločitev. Planiranje lahko opredelimo tudi kot sredstvo ali instrument, s katerim dosegamo svoje smotre na najbolj racionalen način v »najugodnejših razmerah«, »z najmanjšo porabo moči, v okoliščinah, ki najbolj ustrezajo njihovi (naši C. D.) človeški naravi«.

In kaj je plan? Plan je po mitem mišljenju registrirana smotrna zamisel. To je želja, korigirana z objektivnimi faktorji. To je po sistemu demokratičnega odločanja izbrana optimalna, najboljša varianta med nešeto variantami. S pomočjo znanstvenega, realnega planiranja naj bi prišli do najboljših učinkov. Za realno planiranje pa je potrebna masa različnih in verodostojnih podatkov. Šele takrat je možno uporabiti znanstvene statistične ter matematične metode, da bi prišli do realnih rezultatov. Poznamo več vrst planiranja n. pr.:

- a) časovno planiranje — planiranje za več let, za 1 leto, za 1 mesec;
 - b) prostorno planiranje — planiranje prodaje po regionih, planiranje proizvodnje oziroma poslovanja za posamezne obrate;
 - c) predmetno planiranje — planiranje proizvodnje proizvodov itd.
- Prav tako poznamo več vrst planov: plan prodaje, proizvodnje, kapacitet, plan nabave oziroma materialnega kritja planskih postavk, plan kadrov, plan izobraževanja, transporta in ne nazadnje plan produktivnosti itd.

(Nadaljevanje prihodnjik)

SEM TER TJA PO POHORJU

Zopet je minilo leto in kot že nekaj let nazaj, smo tudi letos priredili tovarišim, ki so se lani poslovili od tovarne in se upokojili, izlet na Pohorje. Kljub »smoli«, ki nam je sledila, upamo, da je izlet uspel in da so bili udeleženci izleta vsaj do neke mere z izvedbo izleta zadovoljni.

Nekaj dni pred izletom smo vse upravičence obvestili, da prirejamo izlet na Pohorje v torek, 6. julija 1965. Dan pred izletom je bil zaskrbljujoč. Deževalo je, vode so naraščale. Nekateri so že mislili na možnosti poplav, mi pa smo mislili na preložitve izleta, kajti upanja na izboljšanje vremena ni bilo. Zahvaljujoč optimizmu, domačim vremenoslovcem, cinkarniškemu dimniku in prekinjenim telefonskim zvezam s Pohorjem, je datum izleta ostal neizpremenjen. V torek nekoliko pred 6. uro so se že začeli zbirati prvi izletniki, še pred njimi pa je izza hribovja prikukalo jutranje

sonce. Dan je bil svež in sončen. Naložili smo se na avtobus in z majhno zamudo krenili proti Mariboru. V avtobusu dobre volje ni manjkalo. Čim smo zapustili domači kraj, že se je iz avtobusa razlegala pesem, smeh in zvoki harmonikarja Nandeta. Naš prvi postanek je bil za nekaj minut v Slov. Bistrici. Parkirali smo sredi mesta. Ker kot »meščani« nismo pravilno parkirali, se nam je približal miličnik in nas vlijudno opozoril, da parkiramo izven mesta. Smola! Toda, kaj hočemo drugega kot pokoriti se predpisom javnega prometa. Ko smo nadaljevali pot proti Mariboru in prišli do Hoč, je šofer hotel kreniti proti Pohorju. Na priporočilo enega od izletnikov, ki je zagotavljal, da je pot lepša iz mariborske strani in da čez Dravo pelje nov betonski most, smo se odpeljali v Maribor. Izkoristili smo priliko in si v nekaj več kot pol ure ogledali del mesta. Ob 9. uri dopol-

dne, smo krenili po cesti ob levi strani Drave iz Maribora v smeri našega cilja — Ruški koči.

Ko smo se peljali mimo elektrarne Fala, je bil pogled na elektrarno v jutranjih sončnih žarkih tako čudovit, da smo se za trenutek ustavili. Prijazni vratar nam je dovolil, da smo si ogledali zunanje objekte elektrarne. Ob koncu pa smo ga čisto slučajno povprašali za pot proti Ruški koči. Začudeno nas je pogledal in povedal, da betonskega mostu preko Drave ni ter da se moramo vrniti v Maribor. Smola! Tolažba... Vide-li smo Falo!

Vračamo se in preko mostu v Mariboru krenemo proti Rušam v pričrpanju, da bomo z Ruške strani »naskakovali« Pohorje. Toda joj, malo za Rušami smo izvedeli, da z avtobusom kot je naš ni možno doseči Ruške koče. Preostalo nam zopet ni drugega kot tolažba, da smo videli Ruše. Vračamo se

proti Mariboru, od koder smo krenili proti Hočam in se začeli dvigati proti Ruški koči. Cesta je bila vjugasta in strma. Vzpenjali smo se vedno višje, za nami pa je ostal lep pogled v nižino, na gozdove in pašnike, na črede živine in čebelnjake.

Malo pred poldnevom smo prišli do cilja — Ruške koče. Ogledali smo si okolico, si nabrali moči za nadaljevanje poti proti Pesku in Rogli. Ustavili smo se tudi na Osankarici, od koder smo krenili proti mestu, kjer je leta 1943 padel ves Pohorski bataljon. Udeleženci iz NOB so nam kljub minulim dvajsetim letom po II. svetovni vojni živo očrtali junaško borbo in tragičen konec Pohorskega bataljona. Ob pogledu na spomenik in nagrobne kamne padlih, smo se zresnili in spreletela nas je groza ob spominu na okupatorjeva grozodejstva. Njihov spomin smo počastili z molkom.

KAJ PRAVIJO NOVI PREDSEDNIKI

PISMA

PO KONČANIH VOLITVAH DELAVSKIH SVETOV EKONOMSKIH ENOT IN OBRATNIH DELAVSKIH SVETOV SO BILI NA PRVIH SEJAH IZVOLJENI PREDSEDNIKI IN NJIHOVI NAMESTNIKI. V NAŠE UREDNIŠTVO SMO POVABILI NEKAJ TOVARIŠEV TER IMELI Z NJI MI KRATEK IN ZANIMIV RAZGOVOR.

Predsednik delavskega sveta ekonomske enote predelovalnice kovin je Karel Pokelšek. On meni, da je decentralizacija delavskega samoupravljanja v tej

obliki, kot smo jo izvedli po novi organizacijski shemi, koristna. Njihova ekonomska enota spada sedaj v obrat emajliranih, pocinkanih in aluminija-

Predsednik obratnega delavskega sveta skupine tehničnih poslovnih enot Franc Januš je bil naš štipendist. Dokončal je šolanje in sedaj je diplomirani inženir. O decentralizaciji samoupravnih organov, ki smo jo izvedli v skladu s statutom meni, da bo poslovanje celotnega podjetja uspešno, če si bodo samoupravni in vodstveni orga-

INTERVJU

ni prizadevali, da bo postalo naše poslovanje jasno, organizirano in ekonomično. Zaradi tega morajo biti smernice in sklepi samoupravnih organov jasni in konkretni, da jih organi vodstva lahko izvajajo. Dejavnost zborov proizvajalcev meni, da je koristna samo takrat, ko si ti prizadevajo izvrševati sklepe in smernice, ki so sprejete in ko je njihov rezultat dela dober gospodarski uspeh. V delovnih enotah mora biti red, disciplina in dobro organizirano individualno ter skupno delo.

Emil Žlender je predsednik obratnega delavskega sveta obrata toplotnih naprav, ki ima dve ekonomski enoti. Proizvodi v teh ekonomskih enotah so dokaj različni. V eni proizvajajo radiatorje, v drugi pa kotle za centralno kurjavo. Treba bo še storiti marsikaj, da bo obratni delavski svet uspešno opravljal svojo funkcijo. Sicer pa imajo dobrega obratovodjo in po njegovem mnenju je tudi to veliko vredno.

Tovariš Žlender se zavzema za okrepitev dejavnosti zborov proizvajalcev, kajti ti so po njegovih izkušnjah zelo prikladna oblika samoupravljanja, kjer pride do izraza neposredno odločanje vsakega proizvajalca.

V orodjarni je bil izvoljen za predsednika obratnega delavskega sveta Jože Dobrišek. Ker je delal v popoldanski izmeni, smo povabili na razgovor njegovega namestnika Leopolda Škofca. Za dober uspeh njihovega obrata meni, da je predvsem potrebna dobra organizacija dela in sodelovanje ljudi. Orodjarna je postala sedaj samostojen obrat, vendar bo treba še marsikaj storiti, da bodo rezultati dela še boljši kot doslej.

ej.

ENOSTAVNA DELA OPRAVIMO TAKOJ NA CUDEŽE JE TREBA MALO POČAKATI

V splošnem prepričevanju, da naša obstoječa priprava dela za proizvodnjo ni zadovoljevala modernega sistema proizvodnje, smo po vzoru drugih tujih podjetij izvršili reorganizacijo. Ta nova organizacija zahteva tesnejše sodelovanje s proizvodnimi obrati. Po našem mišljenju za povezavo z obratom ni potreben lokacijski premik, ampak to, da priprava dela opravlja svojo funkcijo.

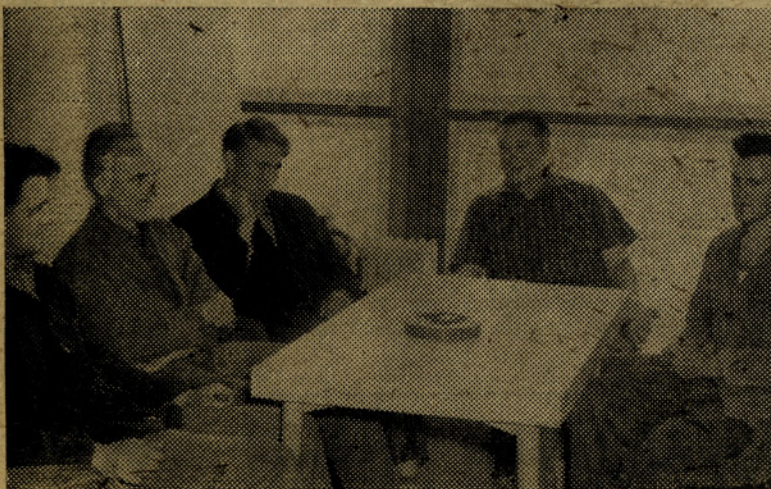
V vsakem primeru pa ni jamstva, da se je s selitvijo doseglo boljše sodelovanje. Mi, člani priprave proizvodnega obrata II, trdimo nasprotno, da v prostoru, ki nam je bil dodeljen, ne bomo mogli nuditi proizvodnemu obratu tistega, kar zahteva nov organizacijski sistem, niti tega, kar je priprava dela nudila do sedaj. To trditev utemeljujemo z nekaj konkretnimi podatki:

V prostor z 39 m² površine je strpanih 17 ljudi s svojimi mizami, 4 omarami z najpotrebnejšimi dokumenti, 2 mizicama za pisalni stroj, 4 kartotekami s potrebnimi stojali in 2 obešalnikoma. Površina vseh navedenih predmetov s potrebnim operacijskim prostorom znaša 50 m². V tej površini ni upoštevan potreben razmak med mizami in dostop do njih. Ta prostor je tudi namenjen za grupno delo, to je dnevno planiranje proizvodnje emajlirnice, na katerem obvezno sodelujejo predstavniki le te.

S tem hočemo prikazati, v kakšnih pogojih dela pripravljamo proizvodnega obrata II, vendar s tem nismo nasproti temu, da se nahajamo v obratu samega, temveč si vsi želimo le pripravnih prostorov, da bomo izpolnili smisel nove organizacije.

Člani priprave
proizvodnega obrata II

DOPISUJTE V NAŠ LIST

Naš sodelavec Emil Ječič v razgovoru z novimi predsedniki obratnih delavskih svetov in delavskih svetov ekonomskih enot. (Foto LT »Emajl«)

BELEŽKA Z IZLETA UPOKOJENCEV

Po vrnitvi od groba padlih, smo se oglasili v gostišču na Osankarici. Brkati upravnik gostišča nas ni preveč prijazno sprejel, posebno še, ko je videl, da smo s seboj prinesli nekaj steklenic... Tu nas je dohitel tudi upokojenec Alojz Arlič, ki smo ga »pozabili« na Ruški koči, ne da bi njegovo odsotnost opazili. Zopet vsi zbrani smo se odpeljali mimo Peska na Roglo. Še nekaj korakov in bili smo pri razglednem stolpu. Lepo vreme je omogočilo čudovit pogled v dolino.

Kljub temu, da pot v dolino ni bila najprijetnejša, veselega razpoloženja in dobre volje v avtobusu ni manjkalo. Ob sončnem zatonu smo pred Konjicami zapeljali na cesto I. reda in krenili proti Celju. Da bi dobre volje ne bilo prekmalu konec, smo se ustavili še na Frankolovem, kjer smo v prijetnem razpoloženju še malce pokramljali. Ob 22. uri smo se dobre volje in zadovoljni vrnili v Celje.

stih izdelkov. Z združitvijo obrata emajlirnice in surovinskega obrata se ne bodo več kazala tako ostra nasprotja glede kvalitete artiklov, ki so zaključen proizvod celotnega novega obrata. Prej je vsak obrat le stežka priznal napake pri kvaliteti izdelkov. Sedaj bo treba temu posvetiti večjo pozornost. Za dobro kvaliteto sta odgovorni enako obe ekonomski enoti.

Zbori proizvajalcev so bili doslej zelo koristna in uspešna oblika decentraliziranega sistema delavskega samoupravljanja. Menim, da se morajo še nadalje razvijati in krepiti svojo vlogo.

V ekonomski enoti dekor oddelek je bila izvoljena za predsednico delavskega sveta ekonomske enote Marinka Rejc. Ker je delala na popoldanski izmeni, smo povabili na razgovor njenega namestnika Jožeta Candra. Po njegovem mnenju bo dekor oddelek bolj sproščen, odkar je postal samostojna ekonomska enota z lastnim obračunom. Dalo se bo marsikaj storiti zlasti zato, ker imajo člani te ekonomske enote mnogo dobre volje in sposobnosti za delo ter samoupravljanje.

Mati je dolgo gledala v zdravila, jih molče položila na jezik in srknila nekaj požirkov vode. Ko je bilo videti, da ji najbolj tekne, je odstavila.

»To je zate.«

»Ne, ne, kar pij. Jaz nisem žejna.«

Mati je legla nazaj in pogledala k Bibi. Bilo je prvič, da jo je gledala tako dolgo in tako odkrito. Biba je vedela, da želi nekaj povedati. Nekaj, kar lahko pove samo zdaj, ko je vsa omotična od vročice, ki jo je stresala, zato ni odmaknila oči in je zdržala njen pogled.

»Tako velika si že, tako odrasla.«

Nenadoma so jo obile solze. Bila je tako slaba, onemogla in utrujena od bolečin in vročične noči, da se ni mogla brzdati. Pokrila si je obraz z roko in hlipala, hlipala, kot bi hotela izjokati vse solze, ki jih je ves ta čas mukoma zadrževala.

Biba je čutila nepremagljivo željo, da bi jo objela, da bi položila svoj obraz k njenemu, da bi ji obrisala solze in ji povedala, kako silno jo ima rada.

Rekla pa je samo:

»Morda bo danes pisal očka.«

Mamina roka je počasi spolzela z obraza in s svojimi velikimi očmi, s pogledom, polnim tihe zahvale, je gledala svojo malo Bibo. Obe sta prav dobro vedeli, kako nesmiselno je pričakovati kakršnokoli vest v tem, od ljudi in sveta pozabljenem kraju. Biba se je rahlo dotaknila Bibine roke in prav tako tiho in ljubeče šepnila:

»Morda.«

Udaril je zvon. Žene so začele vstajati. Opazovali sta, kako druga za drugo odhajajo iz barake in Biba je zaskrbljeno pogledala k mami:

»Boš lahko vstala?«

»Bom.«

»Vedno si mi jih mosila za rojstni dan.«

Zaslanjano je gledala tja, preko žice in neke meglene, nejasne slike so se pojavljale, plesale pred očmi in prav tako v megli spet izginile.

Gledala je marjetke, veliko zeleno polje, ki je valovilo za to visoko ograjo, kot morje z valovi se je pozibavalo v vetru.

In spet so bile tu slike: meglene, nejasne podobe. Izginjale so in spet prihajale. Ko bi ena sama slika ostala, vsaj ena naj bi ne izginila. Z zaprtimi očmi je lovila to lepo podobo, ki se je izmikala, pačila, se skrivala, dokler se le ni pokazala. Sprva medlo, potem pa je postala vedno bolj jasna. Lahko bi jo do podrobnost iopisala, tako jasno je stala pred njo.

In zdaj je stal tu vrt.

Majhen, pisan vrt z ograjo. Bela potka pelje mimo vrat tja do male ute, skrite med listjem visokih vrb. Na obe strani od bele steze se razprostirajo cvetlične grede, vseh barv. Vsaka je drugačne oblike, barve in vsaka ima drugo ime. Tam na koncu, ob ograji so marjetke. Zelena stebelca so visoka, ravna, prav pripravna za trganje. Cvetovi se prepletajo med seboj v zibajoči belorumeni preprogi. Ona jih trga, trga, še in še in še, da jih ima že polno naročje, izza katerega se komaj vidi.

Spet je tu zeleno polje. Za žično ograjo marjetke.

»Se še spominjaš?« je rekla nekoč mama, ko sta šli tod mimo.

In Biba se spominja. Da, prav dobro se spominja.

Velika stara hiša. Njihova hiša. Ovite stopnice vodijo na teraso z velikimi okni, kjer je gugalnica, in od tu se pride v kuhinjo. Dekla Tončka veselo skače okoli štedilnika in pripravljala vse potrebno za prihod gostov. Dekla Tončka ne pusti Bibe v sobo in ji razlaga, da se ne spodobi zdaj čestitati, naj počaka, da pridejo gosti, a Biba je ne posluša. Njej se mudi, ona hoče dati zdaj, prav zdaj svoje darilo, ona ne more čakati, da dekla Tončka napiše še voščilo na torto in da pride oče, s katerim

Miriam Steiner: VOJAK Z ZLATIMI GUMBI

14

Le s težavo je prišla mama ven in zdelo se jima je, da stoji ta neznansko dolgo, ko je prišel vojak do njihove vrste. Biba je ščipala mami lica, jo podpirala, da je stala ravno in ko je prišel vojak mimo, je bila mati videti nasmejana, rdečelična in zdrava. Bili sta zadovoljni, da jima je ta mala ukana uspela.

Ko je mati izginila z ostalimi ženskami skozi velika vrata pralnice, je sedla Biba na kamen in čakala.

Bolj kot kdajkoli prej se je bala, da mame ne bo zvečer iz pralnice. Ni mogla kar sedeti na kamnu. Nemirno je hodila sem ter tja, dokler se ni oddaljila.

Kaj naj naredi? Kaj? Le kako naj ji pomaga?

Hodila je, hodila in mislila samo na mamo; kako sključena stoji nad koritom, kako bo zdaj zdej omedlela, ali pa jo bo vojak tepel s korobačem, ker ne bo mogla dovolj hitro delati.

Odhitela je spet k pralnici in pogledala skozi špranjo. Še je bila tam. Sedla je na kamen ob špranji.

Postalo je vroče in obetal se je eden tistih dni, ko te sonce pritiska k tlom in ti mrtvi ude.

Spet je hodila. Pred visoko, bodečo ograjo se je ustavila. Tik ob žici so rasle velike, lepe, belorumene marjetice. Ozki listi so se dotikali žice. Ni bilo prvič, da jih je zapazila. Vsak dan je pogledala sem, da bi videla, če so že zrasle. Zdaj so bile že velike, razcvetene. Rumeni prah med belimi listi se je že rahlo osipal.

Sedla je na pesek in se zagledala tja, v to veliko zeleno prostranost. Gledala je belorumene liste marjetk, travo, prst, hribe tam daleč nekje in vse to ji je velo nasproti toplo domačnost.

»Se še spominjaš?« je rekla nekoč mati, ko sta šli tod mimo.

»Marjetke! Vedno si mi jih nosila za rojstni dan.«

Vsak dan so ji v ušesih zvenele te besede, ko je gledala marjetke z one strani žice. In morda danes, ko je bila utrujena od neprespane noči, ko so ji misli stalno uhajale tja k pralnici in ko je stalno hitela gledat skozi špranjo plavo krilo, morda so ji prav danes, ko je mislila samo na to, da bi mama ozdravela, še bolj jasno zvenele te besede.

sta se zmenila, da bosta skupaj čestitala. S šopkom teče v sobo, se zaleti k mami, obstane pred njo in že začne deklamirati naučeno pesmico.

In spet je tu. Zeleno polje valovi za žično ograjo, rumeni prah z marjetk se že rahlo osiplje.

Pred njo stoji mama. Njena mama. Prava mama. Mlada in in lepa, dolgi lasje ji padajo preko ramen in v tej novi obleki je videti vsa sijoča. Srečno nasmejana stoji pred Bibo, posluša njeno pesmico in komaj čaka, da jo bo dvignila v naročje, jo poljubila, objela in se z njo vrtela po sobi, plesala in se smejala, smejala in poskakovala, da bo morala dekla Tončka prav hitro umikati stole, ki so jima napoti.

In spet je tu. Pred njo je zeleno polje, ki valovi za žično ograjo.

»Se še spominjaš? Marjetice!«

In te marjetke so podobne tistim, ki jih pravkar drži v roki mama, vsa ovita z belimi cvetovi, kot kaka lepa slika iz knjige. Z licem gladi nežne liste in ljubeče, srečno nasmejana gleda Bibo.

In prav pred to, najlepšo od vseh slik, je nenadoma stal vojak.

Biba ni skočila, vstala, ni se niti ustrašila. Mirno je pogledala k mrkemu obrazu in se počasi ubogljivo umaknila.

»Se še spominjaš?« je slišala mamin glas.

»Marjetke. Vedno si mi jih nosila za rojstni dan.«

Da, marjetke.

In slike so prihajale za njo. Zdaj je spet stala pred mamo s šopkom rož, izza katerega se je komaj videla. Biba je stala pred njo in deklamirala pesmico.

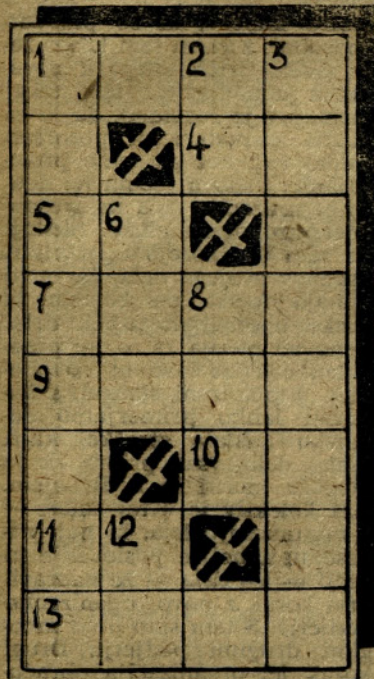
Kako že gre?

»Sem deklica mala ...«

sem deklica mala ...«

sem deklica mala ...«

Mala križanka

- SLAVI -

VODORAVNO: 1. pokrajina v SR Hrvatski; 4. znamka naših radio in televizijskih aparatov; 5. samoglasnik in soglasnik; 7. prepoved, nedotakljiv predmet pri primitivnih narodih; 9. razen (srbohrv.); 10. ako; 11. ime črke; 13. dvig, napredek.

NAVPIČNO: 1. kraj, mesto v Slovenskih goricah; 2. avtomobilska oznaka za okraj Kranj; 3. dokaz, utemeljitev; 6. moški glas; 8. korobač, gajzla; 12. pri-morski vzklík.

Slavi

Emajlicee

Časnik izhaja v okviru enote-informacije vsako drugo sre-do v nakladi 3.700 izvodov in ga dobijo vsi člani kolektivna brezplačno. Ureja ga uredniški odbor: ing. Danilo Fajš, Ivo Gostečnik, Tone Ivanič, Emil Ježič, Metka Božič, Vlado Smeh in dr. Franc Zupančič. Glavni in odgovorni urednik Vlado Smeh. Naslov uredništva Celje, Maribor-ska 86, telefon 39-21, interna 207. Tisk in klišeeji CP »Celj-ski tisk« Celje.

ŠPORT

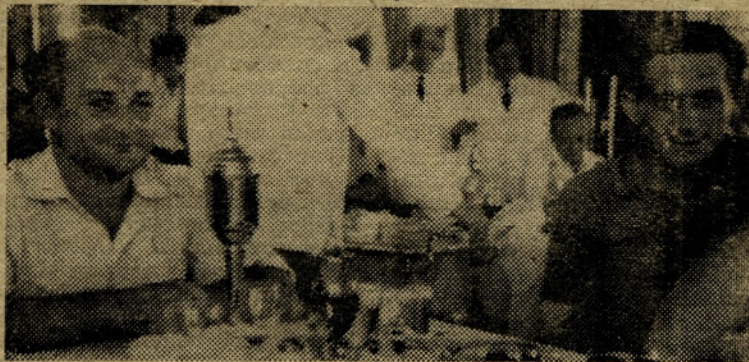
Gocartisti v Umagu

Dne 26. in 27. junija je bilo v Umagu mednarodno tek-movanje v gocart voznjah. Na tem tekmovalcu so poleg tek-movalcev iz Avstrije, Švice, ZR Nemčije in Italije sodelovali tu-di jugoslovanski vozači, med njimi vozača našega podjetja in aktivna člana LT Emajl. Ivo Fojs in Adolf Krajnc. Oba tek-movalca sta nastopila na tej močni mednarodni konkurenci v kategoriji 50 ccm, ki so jih skonstruirali sami pri Ljudski tehniki Emajl z motorji prizna-ne tovarne TOMOS Koper.

Kot ponavadi tudi to tekmo-vanje ni bilo brez presenečenj, saj je Ivo Fojs pustil za seboj kar 58 tekmovalcev in tako slavil pomembno zmago, Adolf Krajnc pa je v isti disciplini za-sedel četrto mesto, dočim je v kategoriji 100 ccm gokartom za-sedel sedmo mesto in pustil za seboj okoli 30 tekmovalcev.

Po vrnitvi iz Umaga smo ju povprašali, kaj sodita o doseže-nih uspehih.

»Takega uspeha se nisva na-dejala zato, ker sva šla na tek-movanje brez vsakršnih pri-prav. S pomočjo športne sreče sva se trudila kolikor je bilo v naših močeh in kakor vidite, sva tudi uspela.« Dejala sta še, da se bliža državno prvenstvo, ki bo v Celju v mesecu septembru, vendar bosta morala zopet

tekmovati brez priprav, ker ne najdejo primerne prostora za vadbo. Zelo bi bila hvaležna, ko bi jima preko LT Emajl in AMD SLAVKA SLANDRA našli vsaj primeren prostor za treninge. Progo bi za časa trenin-ga zaščitili s pionirski milični-ki. Edino na ta način bi se lah-ko nadejala zopet popolnega uspeha v državnem merilu.

Iz razgovora sodeč je videti, da imata tekmovalca resne teža-ve, saj bi prav gotovo z lahkoto žela še večje uspehe, če bi jima nudili najosnovnejše, kar potre-buje vsak športnik pred tekmo-vanjem. Potožila sta, da imata težave tudi z nabavo goriva in rezervnih delov. Prav posebno težavo ima zmagovalec tekmo-vanja Ivo Fojs, ki bi želel na-stopati tudi v kategoriji 100 ccm, vendar vozila zaenkrat ni-ma na razpolago. Pripravljen

je celo, da si ga kupi za svoj denar, samo da bi mu ga nekdo preskrbel. Gre namreč za uvoz motorja, ki ga izdelujejo samo v Italiji.

ZAHVALA

Ob boleči in prezgodnji izgu-bi našega ljubega moža in oče-ta MEKE FRIDERIKA se iskren-o zahvaljujemo vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti, daro-vali vence, sindikalni podružni-ci za denarno pomoč, tovarniški godbi ter vsem ostalim, ki so sočustvovali.

Vsem iskrena hvala.

Meke Amalija z družino

Smo na višku turistične sezone. To je videti tudi po zasedenosti kapacitet našega počitniškega doma v Crikvenici. V prihodnji številki bomo objavili reportažo o letovanju naših sodelavcev.

Kje lahko iščemo notranje rezerve

V navodilih za izvajanje gospodarske reforme je dan vedno znova poudarek iskanju notranjih rezerv. Kaj so to notranje rezerve in kje naj jih iščemo? Je to strašilo ali zdravilo? Govori se o znižanju števila zaposlenih: je to res nujno, pravilno in edina rešitev? Vsekakor pa je jasno povedano tole: sredstva za pokritje zvišanja življenjskih stroškov si morajo poiskati delovni kolektivi in to ne z zvišanjem cen, temveč z znižanjem stroškov proizvodnje in poslovanja. Te lahko najdemo le z izkoriščanjem notranjih rezerv, z racionalizacijo dela. Racionalizacija se odraža v zboljšanju metod dela, v skrajšanju časa dela v delovnem procesu, v manjši potrebi materiala in vse to dobi svoj odraz v znižanju stroškov. Če izdelamo izdelek z manj stroški kot dosedaj, prodamo pa ga za isto ceno, smo tako ustvarili prihranek, ki ga lahko uporabimo za zvišanje osebnih dohodkov.

To lahko povemo tudi tako: ● isto količino izdelkov moramo napraviti v krajšem času in pri nižjih stroških, ali

● večjo količino izdelkov moramo napraviti v istem času in pri istih skupnih oziroma pri nižjih stroških, kot dosedaj.

Prvo načelo poznamo iz predloga za znižanje delovnega časa na 42 ur tedensko. Že takrat so bile izdelane analize in predlogi za racionalizacijo, ki naj omogoči isto višino osebnih dohodkov pri krajšem delovnem času. Delno so bili izvedeni ustrezni ukrepi, vendar smo ostali na začetku — pri eni prosti soboti. Vsekakor je treba potegniti iz predala že izdelane predloge in jih porabiti za sedanjo nalogo.

V sedanjem položaju pride do veljave drugo načelo: napraviti več pri nižjih stroških.

Isto število članov našega kolektiva mora v istem času napraviti več, pri tem pa izvajati ukrepe, ki naj znižajo stroške poslovanja. To je kombinacija fizičnega dela v proizvodnji in umskega dela v ostalih službah. Vendar, fizično delo lahko stopnjujemo le do neke mere, medtem ko ima osebna storilnost svoje meje. Toliko bolj pride v sedanjí situaciji do veljave umsko delo strokovnjakov v štabnih in pripravljalnih službah. Ti bodo morali pokazati vse svoje znanje in sposobnosti.

Poglejmo, kje je mogoče najti notranje rezerve:

Proizvodne kapacitete lahko boljše izkoristimo z ureditvijo in z zboljšanjem tehnoloških

postopkov, t. j. z zboljšanjem metod dela, z boljšimi orodji (n. pr. s kombiniranimi orodji), s poenostavitvijo oblik izdelkov, ki zahtevajo manj obdelave in manj materiala; s študijem časa dela dalje z delom v dveh oz. treh izmenah, kar zniža delež fiksnih stroškov na izdelek (amortizacija, stroški prostorov, stroški vodstva); z večanjem seriij, kar zniža skupni pripravljalni čas; z izboljšanjem obratne priprave dela, ki omogoči nemoteno odvijanje dela s pravočasno pripravo materiala, orodja in navodil za delo na delovnem mestu; z znižanjem zastojev strojev, kar je mogoče doseči z dobrim vzdrževanjem strojev in končno še z zboljšanjem delovne discipline. Slednja se odrazi predvsem v upoštevanju tehnologije, prave dela in študija časa in z odpravo nepotrebnega odhajanja z delovnega mesta.

Boljše izkoriščanje kapacitet pomeni znižanje stroškov na enoto proizvoda. Neposredno znižanje stroškov dosežemo predvsem z znižanjem časa dela na enoto proizvoda, ker porabimo n. pr. na izdelek tako manj amortizacije, manj elektrike in manj vseh drugih stroškov, ki so vezani na čas dela. Pri tem pa lahko ostane osebni dohodek na isti višini oz. se še zviša ravno na račun prihranka pri ostalih stroških.

Znižanje stroškov je možno še z drugimi ukrepi, ki so posebno značilni za dobro gospodarjenje. Tako so v vsakem podjetju zelo važni stroški transporta. Z urejenim transportom, s skrajšanimi transportnimi potmi, z mehanizacijo transporta je moč doseči zelo velike prihranke, ravno tako s primernimi transportnimi

pripomočki in s primerno embalažo, ki čuva izdelek. Dalje — z zmanjšanjem zaloga surovin, polizdelkov in izdelkov ter nedokončane proizvodnje prihranimo pri prostoru in obrestih. Poslovati moramo z optimalnimi zalogami, ki jih je mogoče izračunati. Prihranke dosežemo lahko pri kurjavi, ako ugotovljamo pravilen izkoristek goriva, z izolacijo vodov proti izgubi toplote, dalje pri plinih s štednjo porabo, s kontrolo neprodušnosti vodov, pri elektriki s pravilno razporeditvijo delitve, z odpravo konic porabe, pravilno obtežitvijo strojev oz. elektromotorjev, s preprečevanjem praznega teka strojev (n. pr. v odmorih), s pravilno razsvetljavo (izkoristek dnevne svetlobe) itd.

S specializacijo služb je mogoče doseči delitev dela, ki naj prinese večji učinek, n. pr. s posebno službo obratnega transporta, s čistilno službo ipd., ki posluje nato kot servis po naročilu.

Administracijo lahko pocenimo z urejenim in poenostavljenim poslovanjem, predvsem pa s poenostavitvijo osnov za delo n. pr. s poenostavitvijo obračuna OD (pravilnik), z enostavnejšim izračunom norm, (npr. s skupinskimi normami), s poenostavljanjem dokumentacije in predvsem z mehanizacijo obračuna. V ta namen so potrebne temeljite študije.

Precejšnjo vlogo ima tudi prodaja. S pravilno izbiri asortimana izdelkov; s prodajo izdelkov, v katere je vloženega veliko dela (oplemenitenje materiala z delom), s prodajo proizvodnih kapacitet n. pr. za usluge in s priporočanjem novih izdelkov, z izbiro izdelkov, ki gredo dobro v prodajo in z

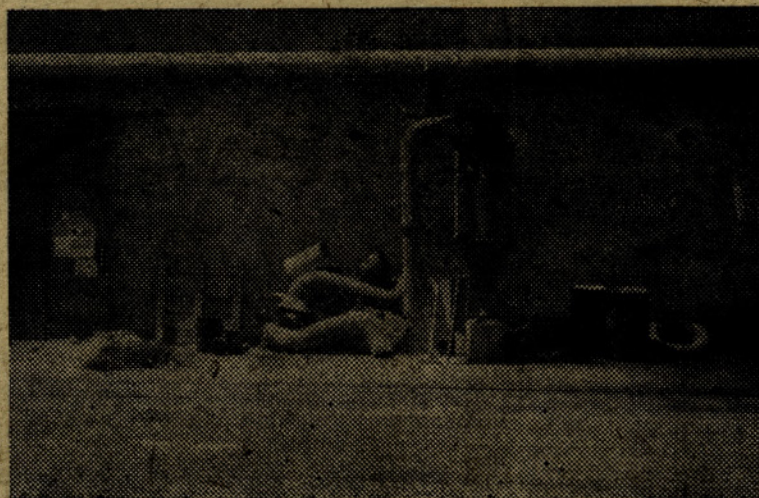
izbiro kupcev, ki so plačilno sposobni; z vsem tem lahko zelo veliko pripomorejo k povečanju dohodka. Iz teh nekaj primerov je razvidno, da je za dobro gospodarjenje potrebno veliko več, kot pa samo proizvodnje. Osnova vsemu je: dobra organizacija dela in sposobnost strokovnih služb. Slednji pa tudi ne morejo ugotavljati uspehov svojega dela, če za to nimajo meril, po katerih bi lahko ugotavljali uspeh dela. Osnovna merila za to so: predviden čas izdelave in dovoljen t. j. planirani stroški, s katerimi lahko primerjamo dejansko nastale stroške, kajti vsako delo, vsak prihranek je mogoče meriti le z dinarjem. Naš kolektiv je v tej smeri — v organizaciji dela, ki naj prinese tudi boljše poslovanje in večji uspeh dela — že napravil prvi korak z novo organizacijo podjetja. S tem smo pred mnogimi drugimi podjetji. Drugi korak je: organizacija obračuna stroškov z vsemi potrebnimi vzporednimi deli oz. osnovami. S tem delom smo začeli. Uspeh je odvisen od sodelovanja vsega kolektiva. Upajmo, da bomo s temi nalogami gotovi hitreje in da bomo do sebe nekompromisni pri poteh za doseg cilja — potem se nam ni treba bati prihodnosti.

HB

UO JE SPREJEL POSLOVNIK ZA SVOJE DELO

(Nadaljevanje s 1. strani)
pa kateri izmed teh datumov pride na dela prost dan, se prestavi na naslednji delovni dan. Tako bodo lahko službe pravočasno pripravile gradivo za obnavljanje, ki mora biti dostavljeno najkasneje pet dni pred sejo (člen 24). Iz gradiva mora biti razvidna jasna in konkretna problematika ter stvarni predlog sklepa, ki naj bi ga UO sprejel. Važnejše gradivo mora biti dostavljeno v tolikih izvodih, kolikor je članov UO in vabljenih. Seje upravnega odbora bodo praviloma v prostem času (člen 20) in naj ne bi trajale več kot štiri ure.

Poslovnik med drugim tudi določa, komu se dostavljajo sklepi upravnega odbora: vodilnim, ki so neposredno podrejeni glavnemu direktorju, članom UO in namestnikom, političnim organizacijam, predsedniku centralnega delavskega sveta in njegovemu namestniku, predsednikom obratnih delavskih svetov in delavskih svetov ekonomskih enot, inštitutu »Emajl«, obratni ambulanti ter občinskim in zveznim poslancom, članom kolektiva. M. B.

Ena naših velikih rezerv je gotova boljši odnos do materiala in sredstev za delo. (Foto LT »Emajl«)